

Boekbesprekingen

Wadden van boven

Jan Abrahamse & Hans Koppen. Harlingen, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee; Den Haag, Nederlandse Onderwijs Televisie; IJmuiden, Uitgeverij Groen, 1982. 96 blz., afbn. Prijs: f 22,50.

'Wadden van boven' heeft als ondertitel: 'Een luchtfotoboek over landschappen in het waddengebied en de activiteiten die daar plaatsvinden'. Het is een boek dat blijkens de omslag samengesteld is voor een ieder die belangstelling heeft voor het waddengebied en niet in de laatste plaats voor leerlingen van het voortgezet onderwijs.

Het boek is opgezet volgens het principe van 'een praatje bij een plaatje'. Telkens is op de rechterpagina een luchtfoto geplaatst, op de er tegenoverliggende bladzijde staat dan een verhaal naar aanleiding van de foto. Zaken die ter sprake komen zijn: natuur, tourisme, industrialisatie, overstromingen, vervuiling, strijd tegen het water, enz.

De opzet van het boek impliceert al dat het niet een compleet, logisch opgezet boek over het waddengebied is; dit neemt niet weg, dat bij het doornemen van het boek een beeld ontstaat van het waddengebied en van wat daar voorvalt. Deze opzet is wellicht inderdaad in het middelbaar onderwijs bruikbaar.

A.J. Lever

Zeevogels; Kenmerken, voeding, voortplanting, trekbewegingen en verspreiding van de belangrijkste soorten.

Georges Dif/Yves Vallier. Vert. en bew. Meindert de Jong. Bussum, Moussault's Uitgeverij (Unieboek bv), 1982. 124 blz., afbn., reg. Prijs: f 14,50.

Door de grote afstanden die vogels in betrekkelijk korte tijd kunnen afleggen is het niet verwonderlijk dat alle zeeën van de wereld een rijke verscheidenheid aan vogels hebben. Een aantal soorten houdt zich op de open zee op; anderen daarentegen blijven het gehele jaar in de nabijheid van de kust. Veel soorten broeden in -vaak grote kolonies, waardoor ze alleen kwetsbaar zijn voor de mens. Het is pas 139 jaar geleden dat de Reuzenalk (*Alca impennis*) rondom IJsland werd uitgeroerd. Ook heden worden van sommige soorten in kolonies de eieren geraapt en de jonge vogels meegenomen. Na een dagenlange strijd sterven vandaag de dag ook miljoenen dieren door vervuiling van de zee door olie.

Na een inleiding worden achtereenvolgens behandeld: Pinguinis, Albatrossen, Stormvogels, Stormvogeltjes, Jan van Genten (en niet Jan-van-Gents!), Aalscholvers, Jagers, Meeuwen, Sterns en Alken. Na een inleiding van een pagina per familie worden gemiddeld twee soorten per familie

behandeld, waarbij kenmerken, voedsel, voortplanting, trekbewegingen en verspreiding ter sprake komen. 84 fraaie kleurenfoto's zorgen voor een 'goed-ogend boek'. Jammer dat de bewerker heeft nagelaten om de verspreiding in Nederland - zoals voorkomen en aantal - uit te werken.

W.J. van der Coelen

Libellentabel voor België

De Wielewaaljongeren, Turnhout, Jeugdbond voor Natuurstudie, natuurbeleving en natuurbehoud, 1982. 46 blz., afbn., Prijs: Bfr. 80,-. Te bestellen door Bfr. 100,- (inclusief porto) over te maken op bankrekening 068-20087-84-38 van W.J. Insekten werkgroep, Renier Sniederstr. 73, 2300 Turnhout.

Deze tabel is in grote lijnen gebaseerd op de "Bestimmungsschlüssel für die Libellen der Bundesrepublik Deutschland", een uitgave van de Deutscher Jugendbund für Naturbeobachtung (DJN). Met deze Libellentabel voor België kunnen alle libellen in de Benelux, Duitsland, Noord-Frankrijk, Ierland, Groot-Brittannië en Zuid-Skandinavië op naam gebracht worden, in totaal zo'n 82 soorten.

Na het voorwoord volgt een korte inleiding over de voor libellen geschikte biotopen.

Zeer belangrijk zijn de tips die gegeven worden onder de paragraaf "Natuurbescherming". Terrecht wordt iedere vorm van verzamelen afgeraden, daar nu reeds vele soorten in hun voortbestaan worden bedreigd.

De determinatiesleutel die achtereenvolgens de Zygoptera (de juffertjes) en Anisoptera (de glazenmakers) behandelt, is zeer overzichtelijk van opzet. Deze libellentabel ondervangt verder het belangrijkste bezwaar dat aan de Nederlandse libellentabel van Dutmer en Duijm (1977) kleefte. Laatstgenoemde tabel bevat te weinig en vooral te onduidelijke tekeningen.

De Libellentabel voor België bevat naar Duits voorbeeld, uitstekende detailtekeningen, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de variatiepatronen van sommige families, zoals die der Coenagrionidae.

Deze Belgische jeugdbondsuitgave besluit met een vliegtijdentabel van alle soorten, een verzoek tot medewerking aan het libellenverspreidingsonderzoek en een literatuurlijst. Iedereen die geïnteresseerd is in libellen wordt deze libellentabel warm aanbevolen.

J. Hermans

Vliegbeelden van Europese Roofvogels

R.F. Porter, Steen Christensen, Ian Willis, Bent Pors Nielsen.

Vert. Rob Slaager. Baarn, KIM Natuurboeken B.V., 1982. 284 blz., afbn., fig. reg. Prijs: f 55,-.

Het determineren van vogels in de vlucht zal voor

menig vogelwaarnemer, zelfs voor de meer geroutineerde, nogal eens problemen met zich meebrengen. Van alle vogelsoorten springt dan de groep van de Stootvogels er uit. Dat heeft de schrijvers van dit boek, die zich al minstens negen jaar intensief met het determineren van stootvogels bezighouden, bewogen om hun bevindingen in dit lijvige boek ter kennis te brengen van hen die moeite hebben bij het herkennen uit het vliegbeeld van zo'n interessante groep als de Stootvogels.

Om het opzoeken te vereenvoudigen hebben de samenstellers het materiaal per soort gerangschikt in zeven hoofdstukken, te weten: Buizerds en Wespindief, Arenden en Visarend, Kiekendieven en Wouwen, Gieren, grote Valken, kleine Valken en Grijsze wouwen, Havik en Sperwers. Deze indeling werd gemaakt om de soorten, die ongeveer dezelfde veldkenmerken bezitten en dan ook het meeste tot verwarring aanleiding geven, bij elkaar te zetten. Als begeleiding van de tekst zijn naast de 248 merendeels zeer goede foto's, talrijke waarlijk voortreffelijk en minutieus uitgevoerde detail-tekeningen van Ian Willis opgenomen. Vooral aan de tekening zal de lezer wellicht een nog grotere steun hebben dan die de foto's hem bieden. Dit specialistische boek is echter niet bedoeld voor beginners; een goede basis-kennis is toch wel vereist, maar die kan men zich met behulp van een goede vogelgids wel verschaffen. Is men eenmaal zo ver, dan is dit boek Roofvogels in hun vlucht, een bezigheid die ongetwijfeld steeds weer veel voldoening zal schenken.

H. Th.

De Nederlandse Bloedzuigers, Hirundinea.

Th. G.N. Dresscher en L.W.G. Higler. Wetenschappelijke mededelingen KNNV, no. 154. Hoogwoud, Kon. Ned. Natuurh. Ver., 1982. 64 p., afbn., lit. opg. Prijs: f 10,- (leden KNNV f 8,25). Te bestellen door overmaking van dit bedrag op postgiro 13028 t.n.v. Bureau KNNV te Hoogwoud onder vermelding van het gewenste.

Het onderhavige werkje is een heruitgave van wet. mededeling no. 39, die in oktober 1960 onder dezelfde titel verscheen. Inmiddels zijn vele nieuwe biologische bijzonderheden van de bloedzuigers bekend geworden. Deze zijn in de nieuwe uitgave verwerkt, zodat de tekst ervan aanmerkelijk afwijkt van de oorspronkelijke.

Het is een veelzijdig werkje, dat naast zeer bruikbare determinatie-tabellen ook veel informatie verschaft over zowel de bloedzuigers die onze binnenwateren bevolken als die welke in onze kustwateren zijn aangetroffen of verwacht kunnen worden. Telt men daarbij de vele uitstekende illustraties van wijlen A. Middelhoek, aangevuld met enige recente figuren, dan kan gezegd worden dat de KNNV ook met deze wetenschappelijke mededeling voor weinig geld een stevig brok goede informatie verstrekt, dat hopelijk velen zal stimuleren om bij veldwerk en natuurbeleven ook eens aan deze diergroep aandacht te schenken.

A.M.